

Til lovforslag nr. L 74. Tillægsbetænkning afgivet af Kulturudvalget den 9. december 1992

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om ændring af ophavsretsloven

(Edb-programmer)

Udvalget har, efter at lovforslaget ved 2. behandling blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i et møde og har herunder stillet spørgsmål til kulturministeren, som denne har besvaret skriftligt og i samråd. Nogle af de skriftlige spørgsmål og kulturministerens svar herpå er optrykt som bilag til tillægsbetænkningen.

Kulturministeren har over for udvalget i svar på spørgsmål 9, som er optrykt som bilag til tillægsbetænkningen, oplyst, at EF-direktivets artikel 5 (1) er opfyldt, idet bestemmelsen i ophavsretslovens § 11 a, stk. 1, må forstås som en deklaratorisk regel, hvorfor bestemmelsen kan fraviges efter gensidig aftale.

Herefter indstiller *udvalget* lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et mindretal (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) udtaler følgende:

Under arbejdet med lovforslaget har mindretallet rettet henvendelse til en række danske edb-firmaer. De siger samstemmende, at

bestemmelsen i lovforslagets § 1, nr. 2, ophavsretslovens § 11 a, stk 1, om, at en køber af et edb-program har ret til at rette fejl, er en aldeles alvorlig og skadelig bestemmelse, som bør tages ud af loven.

Mindretallet finder, at det er en urimelig ret, man tildeler købere af edb-software (programmer).

Edb-programmer kan ikke sammenlignes med noget som helst andet med ophavsret. En bog, en film, et videogram, et billede osv. er alt sammen noget, der kan betragtes og ændres i uden brug af en særlig »oversættelse«. Edb-programmer derimod er nok skrevet i »menneskesprog«, men derefter oversat til »maskinsprog«, eftersom selve edb-maskinen (computeren) kun kan arbejde efter maskinsprog. Hvis man med lovbestemmelsen tillader alle købere at dekompile (åbne) købte edb-programmer, vil det betyde lovliggørelse af »tyveri« af alle elementer i et edb-program. Det må ikke ske. Dette tydeliggøres nu af ministerens svar på spørgsmål 9, jf. ovenfor om kulturministerens oplysninger til udvalget.

Hanne Andersen (S) fmd. Birte Weiss (S) Søren Hansen (S) Qvist Jørgensen (S)

Peder Sass (S) Jimmy Stahr (S) Pernille Frahm (SF) Birthe Hansen (SF) Jette Pors (CD)

Agnete Laustsen (KF) Grethe Fenger Møller (KF) Helge Sander (V) nfmd.

Mariann Fischer Boel (V) Erik Larsen (V) Pia Kjærsgaard (FP) Ole Vig Jensen (RV)

Lysholm Christensen (KRF)

Nogle af udvalgets spørgsmål til kulturministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål nr. 4:

»Med udgangspunkt i § 11 a, stk. 1, og til dels i § 11 b ønskes en vurdering af, hvorvidt lovforslaget åbner mulighed for at lave reverse engineering med bestemmelsen om adgang til at lave ændringer i programmet?«

Svar:

Efter lovforslagets § 11 a, stk. 1, må den, der retmæssigt har erhvervet et edb-program, fremstille sådanne eksemplarer af programmet og foretage sådanne ændringer i programmet, som er nødvendige for, at erhververen kan benytte det efter dets formål, herunder foretage rettelser af fejl. Bestemmelsen svarer til direktivets artikel 5 (1).

Efter lovforslagets § 11 b er eksemplarfremstilling af et edb-program og oversættelse af koden form under visse nærmere betingelser tilladt, når dette er en forudsætning for at skaffe de oplysninger, der er nødvendige for at tilvejebringe interoperabilitet mellem et selvstændigt udviklet edb-program og andre edb-programmer. Forslaget til § 11 b svarer til direktivets artikel 6.

Som det fremgår er retten til eksemplarfremstilling og ændringer i § 11 a, stk. 1, og § 11 b betinget af forskellige formål. En egentlig dekompile (reverse engineering), dvs. en ret til at kopiere og ændre et edb-program, når det er en forudsætning for at skaffe de oplysninger, der er nødvendige for at tilvejebringe interoperabilitet mellem et selvstændigt udviklet edb-program og andre edb-programmer, vil kun kunne foretages, når betingelserne i § 11 b (direktivets artikel 6) er opfyldt.

Spørgsmål nr. 5:

»Kan ministeren bekræfte, at der i edb-branchen alene gives tilladelse til at ændre i leverede programmer efter gennemført syn og skøn-forretning eller mellemkomst af opmand, og at det i reglen kun tillades, at leverandøren

foretager fejlretninger m.v. i edb-programmerne?«

Svar:

Jeg finder ikke generelt at burde kommentere indholdet af aftaler inden for edb-branchen og skal begrænse mig til at henlede opmærksomheden på, at det kun er undtagelsesbestemmelserne i lovforslagets § 11 a, stk. 2 (sikkerhedseksemplarer), § 11 a, stk. 3 (undersøgelse og afprøvning m.v. i forbindelse med kørsel m.v.), samt § 11 b (dekompile), som ikke kan fraviges ved aftale.

Spørgsmål nr. 6:

»I § 11 b, stk. 1, nr. 2, anvendes formuleringen »let og hurtigt tilgængeligt«. Hvorledes skal domstolene i en given sag fortolke denne bestemmelse, og hvilken reference har ministeren haft for at give formuleringen?«

Svar:

Formuleringen er en gengivelse af direktivets tekst i artikel 6, stk. 1, litra b. Den nærmere fastlæggelse af det konkrete indhold henhører under domstolene. Med udgangspunkt i forhandlingerne i forbindelse med direktivets udarbejdelse er der imidlertid grund til at antage, at i hvert fald en publicering af oplysninger vedrørende grænseflader i alment tilgængelige dokumenter vil opfylde kriteriet om »let og hurtigt tilgængeligt«, samt at informationen ikke behøver have været rettet specielt til den person, der foretager dekompileeringen.

Spørgsmål nr. 7:

»Ad bemærkningerne, side 5, sidste 2 linier af spalte 1, samt de 4 første linier af spalte 2:

Hvis en virksomhed ønsker beskyttelse af bagvedliggende ideer og principper, kan virksomheden så opnå det gennem mønsterbeskyttelse, og hvis ikke, hvordan så?«

Svar:

Jeg kan bekræfte, at den ophavsretlige beskyttelse af edb-programmer udelukkende knytter sig til den konkrete udformning af edb-programmet som værk, og at de bag programmet liggende ideer og principper ikke nyder ophavsretlig beskyttelse. Mønsterlovgivningen vil heller ikke efter det for ministeriet oplyste kunne finde anvendelse i forbindelse med edb-programbeskyttelsen. Det samme gælder i almindelighed for patentlovgivningen. En vis retsbeskyttelse for de bag et edb-program liggende ideer vil eventuelt i særlige tilfælde kunne søges i markedsføringslovgivningen. Kulturministeriet finder imidlertid ikke at burde udtale sig nærmere herom.

Spørgsmål nr. 8:

»Ad bemærkningerne til nr. 4, side 7:

Ministeren bedes beskrive, hvordan bestemmelsen vil indvirke på et producent/forhandler-forhold, hvor forhandleren har solgt det første eksemplar til »almenheden«?

Svar:

Efter lovforslagets § 23, stk. 1, 2. pkt., må et eksemplar af et edb-program spredes videre til almenheden, når eksemplaret med ophavsmandens samtykke er solgt eller på anden måde overdraget til andre.

Retten til viderespredning efter § 23, stk. 1, 2. pkt., gælder uanset om det pågældende eksemplar første gang er solgt m.v. af ophavsmanden, en producent eller en forhandler. Det afgørende er, at salget af det pågældende eksemplar skal være sket med ophavsmandens samtykke.

Spørgsmål nr. 9:

Udvalget anmoder på baggrund af de i forbindelse med 2. behandlingen d.d. af lovforslaget faldne udtalelser om ministerens kommentarer til et ændringsforslag med følgende ordlyd:

Til § 1

I den under nr. 2 foreslåede affattelse af § 11 a udgår i *stk. 1* ordene: »herunder foretage rettelse af fejl«.

Svar:

Efter lovforslagets § 11 a, stk. 1, må den, der retmæssigt har erhvervet et edb-program, fremstille sådanne eksemplarer af programmet og foretage sådanne ændringer i programmet, som er nødvendige for, at erhververen kan benytte det efter dets formål, herunder foretage rettelse af fejl.

Bestemmelsen svarer til direktivets artikel 5 (1), der har følgende ordlyd:

»Medmindre andet udtrykkeligt er fastsat ved aftale, kræver de i artikel 4, litra a) og b), nævnte handlinger ikke tilladelse fra rettighedshaveren, når de er nødvendige for, at den, der retmæssigt har erhvervet edb-programmet, kan benytte det efter dets formål, herunder til korrektion af fejl«.

Som det fremgår af ovenstående, er der i lovforslagets § 11 a, stk. 1, med undtagelse af mindre sproglige ændringer, tale om en ordret gengivelse af direktivtekstens artikel 5 (1).

Af hensyn til såvel edb-branchen som rets-anvendelsen på området må jeg lægge vægt på, at indholdet i direktivets artikel 5 opfyldes så nøjagtigt som muligt.

Jeg kan derfor ikke tiltræde den foreslåede ændring af § 11 a, stk. 1.